

Program współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

PORADNIK DLA WNIOSKODAWCÓW

**PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
NA LATA 2014–2020**

(PROW 2014–2020)

OPERACJE TYPU

„INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH POŁOŻONYCH
NA OBSZARACH OSN”

W RAMACH PODDZIAŁANIA

„WSPARCIE INWESTYCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH”

Warszawa, 2015 r.

Szanowni Państwo

Wdrażając Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, na Państwa ręce przekazuję poradnik opisujący zasady i warunki otrzymania pomocy w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” dla typu operacji „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN”. W poradniku znajdują Państwo informacje przydatne przy ubieganiu się o pomoc, w tym także opisujące przebieg obsługi przez Agencję złożonego wniosku. W ramach tej formy wsparcia będą mogli Państwo zrealizować inwestycje, które w sposób szczególnie przyczynią się do racjonalnego wykorzystania w gospodarstwie nawozów naturalnych, w sposób minimalizujący zanieczyszczenie wód gruntowych. Oprócz dokumentu Program Rozwoju Obszarów Wiejskich PROW 2014–2020 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 października 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, poradnik jest kolejnym źródłem informacji o zasadach otrzymania pomocy w ramach ww. typu operacji.

Zachęcam Państwa do lektury poradnika, a także korzystania z możliwości ubiegania się o pomoc. W przypadku dodatkowych pytań zachęcam do kontaktu z pracownikami Oddziałów Regionalnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także pod numerem bezpłatnej infolinii 800 38 00 84.

Daniel Obajtek

Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Kto może zostać Beneficjentem poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w zakresie operacji typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN”?

O pomoc mogą ubiegać się rolnicy, tj. osoby fizyczne, osoby prawne, wspólnicy spółek cywilnych, spółki osobowe prawa handlowego, jeżeli:

- 1) są posiadaczami samoistnym lub zależnym:
 - a) gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.), obejmującego co najmniej 1 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub
 - b) nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704, z późn. zm.) w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r.,
– położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „gospodarstwem”.
- 2) gospodarstwo, będące w posiadaniu Wnioskodawcy, jest położone co najmniej w części na gruncie, które są objęte, nie wcześniej niż od dnia 1 maja 2012 r., obszarem określonym na podstawie art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.), Obszarem Szczególnie Narażonym, zwanym dalej „OSN”, dla którego został wprowadzony program działań mający na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych na podstawie art. 47 ust. 7 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, zwany dalej „programem działań”.
- 3) w gospodarstwie, którego podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest posiadaczem, prowadzi działalność rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej, z wyłączeniem:
 - a) chowu i hodowli ryb,
 - b) chowu lub hodowli drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chowu lub hodowli świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

W odniesieniu do warunku określonego w pkt. 1 uwzględnia się grunty wchodzące w skład gospodarstwa posiadanego przez rolnika w dniu złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy:

- » stanowiące przedmiot własności tego rolnika;
- » oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi;
- » które są dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy;
- » które są dzierżawione przez tego rolnika od podmiotów innych niż wymienione powyżej, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
 - a) w formie aktu notarialnego albo z datą pewną, oraz
 - b) na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy;
- » do których przyznano temu rolnikowi jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, pomoc finansową w ramach działań obszarowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, co najmniej w roku, w którym złożono *Wniosek* o przyznanie pomocy, a jeżeli w danym roku nie przyznano jeszcze płatności lub pomocy, płatność lub pomoc została przyznana co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy.

Do ustalenia spełnienia warunku określonego w pkt. 2 uwzględnia się grunty wchodzące w skład gospodarstwa posiadanego przez rolnika w dniu złożenia Wniosku o przyznanie pomocy:

- stanowiące przedmiot własności tego rolnika;
- oddane w użytkowanie wieczyste temu rolnikowi;
- które są dzierżawione przez tego rolnika z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub od jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieoznaczony albo na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia Wniosku o przyznanie pomocy;
- które są dzierżawione przez tego rolnika od podmiotów innych niż wymienione powyżej, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta:
 - a) w formie aktu notarialnego albo z datą pewną, oraz
 - b) na okres co najmniej 7 lat od dnia złożenia Wniosku o przyznanie pomocy;

Program działań wprowadzony rozporządzeniami właściwych terytorialnie dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej zawiera pełen zakres informacji dotyczących obowiązków rolników prowadzących działalność rolniczą na OSN. Gospodarowanie zgodnie z określonymi wymogami dotyczy m.in. właściwego przechowywania nawozów naturalnych, kiszzonek i pasz soczystych. W programach określono więc minimalne pojemności posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych i podano termin obowiązywania takich wymagań.

Poza powyższymi warunkami, które powinny być spełniane, co najmniej od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy, możliwość ubiegania się o pomoc uzależniona jest od spełnienia przez poszczególne podmioty kilku warunków formalnych. Warunki te są zróżnicowane w zależności od formy prawnej, w jakiej prowadzona jest działalność rolnicza.

W przypadku rolnika będącego osobą fizyczną pomoc może być przyznana, jeśli dodatkowo:

- został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji *Wniosków* o przyznanie płatności,
- nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów UE¹,
- co najmniej od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy:
 - a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
 - b) kieruje gospodarstwem; uznaje się, że rolnik będący osobą fizyczną kieruje gospodarstwem, jeżeli ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa oraz podejmuje wszelkie decyzje dotyczące jego prowadzenia;
 - c) jest pełnoletni.

W przypadku rolnika będącego **osobą prawną** albo **spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych**, pomoc jest przyznawana, jeśli ponadto:

- a) jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy;
- b) ma nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji *Wniosków* o przyznanie płatności;

.....

¹ rozporządzenia Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48) oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych.

- c) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów UE¹;

W przypadku rolnika będącego **wspólnikiem spółki cywilnej** pomoc jest przyznawana, jeśli dodatkowo:

- a) każdy ze współników będący osobą fizyczną nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów UE¹;
- b) każdy ze współników będący osobą fizyczną, co najmniej od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy:
 - jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
 - jest pełnoletni;
- c) każdy ze współników będący osobą prawną lub spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych:
 - nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów UE¹;
 - jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy;
- d) gospodarstwo, w którym będzie realizowana operacja, stanowi wkład wniesiony do tej spółki;
- e) prowadzi, w ramach umowy tej spółki, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą co najmniej od dnia złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy;
- f) spółce został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji *Wniosków* o przyznanie płatności.

Na jakie operacje może być przyznana pomoc?

Pomoc może być przyznana na operację polegającą na realizacji inwestycji:

- 1) zapewniającej:
 - a) **dostosowanie gospodarstwa do wymagań określonych w programie działań wprowadzonym dla danego OSN**, dotyczących warunków przechowywania:
 - nawozów naturalnych wyprodukowanych w gospodarstwie, lub
 - pasz soczystych, lub
 - b) **doposażenie gospodarstwa w urządzenia do aplikowania nawozów naturalnych**, przy czym realizacja takiej inwestycji jest możliwa, jeśli operacja obejmuje również co najmniej jedną z inwestycji dotyczących dostosowania gospodarstwa do wymagań w zakresie przechowywania nawozów naturalnych wyprodukowanych w gospodarstwie lub pasz soczystych;
- 2) związanej z produkcją zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich;
- 3) spełniającej wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do takiej inwestycji;
- 4) której koszty są uzasadnione wielkością prowadzonej w gospodarstwie produkcji, adekwatne do panujących w nim warunków gospodarowania, niezbędne do osiągnięcia celu operacji oraz racjonalne.

W przypadku gdy wysokość kosztów kwalifikowalnych w zakresie danego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji przekracza wartość rynkową tych kosztów ustaloną w wyniku oceny ich racjonalności, przy ustalaniu wysokości pomocy uwzględnia się wartość rynkową tych kosztów;

- 5) której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych;
- 6) która będzie realizowana bez podziału na etapy, a wykonanie zakresu rzeczowego zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie przez beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji, oraz złożenie *Wniosku* o płatność końcową (wypłacaną po zrealizowaniu całej operacji), nastąpi

w terminie 24 miesiące od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia, w którym upływa termin obowiązywania programu działań na danym OSN, a w przypadku operacji, która obejmuje wyłącznie inwestycję dotyczącą warunków przechowywania pasz soczystych, od dnia rozpoczęcia przez młodego rolnika prowadzenia gospodarstwa jako kierujący.

Zatem pomoc na operację obejmującą inwestycję dotyczącą warunków przechowywania pasz soczystych może realizować tylko młody rolnik, a inwestycja związana z warunkami przechowywania pasz soczystych musi być zakończona w terminie 24 miesiące, licznym od dnia rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa rolnego, przez młodego rolnika jako kierującego gospodarstwem.

Okres obowiązywania programu działań na danym OSN to okres 4 lat liczony od dnia wejścia w życie aktów prawa miejscowego, jakimi są **rozporządzenia właściwych terytorialnie dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej** wprowadzające programy działań na danym obszarze szczególnie narażonym.

Informacja o wydanych rozporządzeniach i wprowadzonych zmianach w Programach działań znajduje się na stronach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej (RZGW):

- RZGW w Warszawie: <http://warszawa.rzgw.gov.pl>
- RZGW w Poznaniu: <http://edziennik.poznan.uw.gov.pl>
- RZGW w Gdańsku: <http://www.rzgw.gda.pl>
- RZGW w Szczecinie: <http://www.rzgw.szczecin.pl>
- RZGW we Wrocławiu: <http://wroclaw.rzgw.gov.pl>

Jakie rodzaje kosztów są uznawane za kwalifikowalne?

Zakres kosztów kwalifikowalnych operacji realizowanej w ramach omawianego typu operacji obejmuje koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub zakupu: zbiorników do przechowywania gnojowicy lub gnojówki, płyt do gromadzenia i przechowywania obornika, zbiorników lub płyt do przechowywania pasz soczystych – wraz z zakupem instalacji technicznej lub wyposażenia;
- 2) rozbiórki i utylizacji materiałów pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji;
- 3) zakupu aplikatorów nawozów naturalnych w postaci płynnej typu: doglebowe redlicowe, doglebowe talerzowe, węże wleczone;
- 4) zakupu wozów asenizacyjnych z aplikatorami nawozów naturalnych w postaci płynnej typu określonego w punkcie 3;
- 5) zakupu rozrzućników obornika i kompostu: z adapterem rozdrabniającym poziomym i tarczami rozrzucającymi, z adapterem pionowym, z adapterem dwubębnowym poziomym,

oraz koszty ogólne.

Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 1 i 3–5, zalicza się również koszty transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz urządzeń objętych operacją, a także koszty montażu.

Pojemność budowanych, przebudowanych lub zakupywanych zbiorników oraz płyt powinna:

- zapewnić przechowywanie gnojówki i gnojowicy przez okres, w którym ich rolnicze wykorzystanie nie jest możliwe, odpowiadającej co najmniej 6 miesięcznej produkcji tych nawozów;
- zapewnić gromadzenie i przechowywanie obornika przez okres, w którym nie jest on rolniczo wykorzystywany, jednak nie krócej niż przez 6 miesięcy;
- nie przekraczać więcej niż o 15% pojemności takich zbiorników lub takich płyt obliczonej dla liczby zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP).

Do obliczania pojemności zbiorników oraz płyt stosuje się przepisy danego programu działań, z tym że liczbę DJP określa się z dokładnością do trzech miejsc po przecinku i oblicza jako iloczyn liczby zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie i współczynnika przeliczenia zwierząt na DJP, który jest określony w załączniku do rozporządzenia. Przy ustalaniu liczby DJP bierze się pod uwagę stan średni zwierząt w gospodarstwie w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania *Wniosków* o przyznanie pomocy.

Co można zaliczyć do kosztów ogólnych?

Do kosztów kwalifikowalnych zaliczyć można także koszty ogólne związane z przygotowaniem i realizacją operacji, tj.:

- przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności: kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, operatów wodnoprawnych, ocen lub raportów oddziaływania na środowisko, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości, projektów technologicznych;
- sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
- związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

Przy ustalaniu wysokości pomocy koszty ogólne są uwzględniane w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych.

Jakie koszty nie mogą być uznane za kwalifikowalne?

Zakres kosztów kwalifikowalnych nie obejmuje m.in.:

- podatku od towarów i usług (VAT);
- nabycia rzeczy używanych.

Jaki jest maksymalny poziom i wysokość pomocy?

Pomoc jest udzielana w formie refundacji części poniesionych i udokumentowanych kosztów kwalifikowalnych operacji.

Pomoc przyznaje się w wysokości do:

- 1) 60% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;
- 2) 50% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez rolnika niebędącego młodym rolnikiem.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie: **50 tys. zł na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo.**

Kto jest młodym rolnikiem?

Za *młodego rolnika* uważa się osobę fizyczną, która:

- w dniu złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy ma nie więcej niż 40 lat,
- rozpoczęła prowadzenie gospodarstwa jako kierujący nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem *Wniosku* o przyznanie pomocy, oraz
- w dniu złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy posiada określone w § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania*,

wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 982) kwalifikacje zawodowe:

- a) stopień naukowy doktora lub ukończone studia trzeciego stopnia z dziedziny nauk rolniczych lub z dziedziny nauk weterynaryjnych, lub
- b) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie na kierunku: rolnictwo, ogrodnictwo, weterynaria - w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt, technika rolnicza i leśna, zootechnika lub na kierunkach studiów, w ramach których zakres kształcenia albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością rolniczą, w wymiarze łącznym co najmniej 200 godzin lub co najmniej 30 punktów uzyskanych w ramach Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów Zaliczonych (European Credit Transfer System), lub
- c) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie na kierunku innym niż wymienione w lit. b), oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie lub ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością rolniczą, lub
- d) kwalifikacje w zawodzie rolniczym na poziomie kwalifikacji technika rolnika, ogrodnika, architektury krajozrazu, hodowcy koni, pszczelarza, weterynarza - w przypadku gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt, agrobiznesu, mechanizacji rolnictwa, turystyki wiejskiej, lub kwalifikacje w zawodzie rolniczym na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej: rolnik, ogrodnik, pszczelarz, mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych, lub
- e) wykształcenie średnie oraz co najmniej 4-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- f) tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza, lub tytuł zawodowy mistrza, lub tytuł zawodowy mistrza, w zawodzie: rolnik, ogrodnik, pszczelarz, mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych, uzyskany w formach pozaszkolnych oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie.

Dokumentem potwierdzającym staż pracy, o którym mowa powyżej, są:

- zaświadczenie z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Polsce lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

Przez młodego rolnika, który rozpoczął prowadzenie gospodarstwa jako kierujący, rozumie się z kolei rolnika, który spełnia warunki określone w § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r.

Czy Wnioskodawcy mogą ubiegać się o zaliczki?

Zgodnie z art. 45 pkt 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, „Beneficjenci wsparcia inwestycyjnego mogą zwracać się do właściwych agencji płatniczych o wypłatę zaliczki w wysokości do 50 % pomocy publicznej związanej z daną inwestycją, jeżeli taką możliwość przewiduje program rozwoju obszarów wiejskich”. Jednocześnie, zgodnie z art. 63 ww. rozporządzenia, „Wypłacenie zaliczki podlega ustanowieniu gwarancji bankowej lub równoważnej gwarancji odpowiadającej 100 % kwoty zaliczki (...)”.

Dodatkowo, zgodnie z art. 20 Ustawy z dnia 27 maja 2015 roku o finansowaniu wspólnej polityki rolnej, istnieje możliwość ubiegania się o zaliczkę. Szczegółowe warunki udzielania zaliczek określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 listopada 2015 roku w sprawie zaliczek w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. 2015, poz.1857).

Kiedy i gdzie można składać Wnioski o przyznanie pomocy?

Osoba zainteresowana uzyskaniem wsparcia na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN” musi złożyć *Wniosek o przyznanie pomocy* wraz z kompletem załączników w terminie podanym do publicznej wiadomości przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w *Ogłoszeniu o naborze Wniosków o przyznanie pomocy*.

W ramach jednego naboru *Wniosków o przyznanie pomocy* można złożyć tylko jeden *Wniosek o przyznanie pomocy* dotyczący danego gospodarstwa. W przypadku złożenia w ramach jednego naboru więcej niż jednego *Wniosku o przyznanie pomocy* dotyczącego danego gospodarstwa, Agencja rozpatruje wyłącznie *Wniosek*, który jako pierwszy wpłynął do Agencji. Na operacje objęte pozostałymi *Wnioskami* Agencja nie przyznaje pomocy.

Obowiązujący formularz *Wniosku o przyznanie pomocy* oraz wzory załączników – z wyjątkiem załączników wystawianych przez uprawnione do tego urzędy lub instytucje - udostępniane są na stronie internetowej administrowanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa www.arimr.gov.pl nie później, niż w dniu podania do publicznej wiadomości przez Prezesa Agencji ww. ogłoszenia o możliwości składania *Wniosków*. Można je również pobrać w oddziale regionalnym ARIMR.

Wnioski o przyznanie pomocy wraz z kompletem załączników składa się:

- osobiście, albo przez osobę upoważnioną, w oddziale regionalnym Agencji, właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, albo
- osobiście albo przez upoważnioną osobę za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej oddziału regionalnego właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji, albo
- za pośrednictwem operatora wyznaczonego, tj. przesyłką rejestrowaną nadaną w terminie naboru w placówce pocztowej operatora wyznaczonego (tj. w placówce Poczty Polskiej) do oddziału regionalnego Agencji właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji.

Przed przygotowaniem *Wniosku o przyznanie pomocy* Wnioskodawca powinien zapoznać się ze wszystkimi warunkami, na jakich udzielana jest pomoc. W tym celu zalecane jest dokładne zapoznanie się z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Przygotowując dokumenty aplikacyjne Wnioskodawca powinien postępować zgodnie z Instrukcją wypełniania Wniosku o przyznanie pomocy.

Załączniki i ich liczba powinny odpowiadać stanowi faktycznemu. Dane zawarte w załącznikach muszą być natomiast zgodne z danymi we *Wniosku o przyznanie pomocy* oraz z danymi dotyczącymi Wnioskodawcy i gospodarstwa, podanymi w innych *Wnioskach*, związanych z korzystaniem przez Wnioskodawcę z innych instrumentów wsparcia.

Do *Wniosku o przyznanie pomocy* należy załączyć m.in. Biznesplan na informatycznym nośniku danych (CD lub DVD), zapisany w pliku udostępnionym do pobrania na stronie Agencji, oraz wydruk z podsumowaniem tego biznesplanu. W jego sporządzeniu pomocna będzie *Instrukcja wypełniania*. Należy przy tym pamiętać, iż wersja elektroniczna musi być zgodna z wydrukiem podsumowania.

Załączone dokumenty, takie jak: opinie, protokoły, wypisy, odpisy, zaświadczenia, pozwolenia itp. uznawane są przez oddział regionalny ARiMR za ważne bezterminowo, jeżeli w ich treści albo w *Instrukcji* nie określono inaczej.

Dołączane do *Wniosku* dokumenty powinny być aktualne, tzn. muszą zawierać dane prawdziwe i zgodne ze stanem faktycznym. W przypadku dokumentów sporządzonych w języku obcym Wnioskodawca powinien dołączyć ich tłumaczenia na język polski dokonane przez tłumacza przysięgłego.

Prawidłowe wypełnienie Wniosku o przyznanie pomocy w istotny sposób wpływa na czas i wynik jego weryfikacji.

Należy pamiętać, iż Wnioskodawca informuje ARiMR o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych *Wnioskiem* niezwłocznie po ich zaistnieniu. Jeżeli po złożeniu *Wniosku* znajdzie potrzeba aktualizacji danych objętych *Wnioskiem*, np. zmianie ulegnie adres do korespondencji, zostanie ustanowiony pełnomocnik, należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie Oddział Regionalny, w którym został złożony *Wniosek*.

Jakie są kryteria i zasady ustalania kolejności przysługiwania pomocy?

Z chwilą złożenia *Wniosku o przyznanie pomocy*:

- osobiście albo przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji, albo
- w biurze powiatowym Agencji,

Wnioskodawca otrzymuje potwierdzenie, zawierające datę jego wpływu, opatrzone pieczęcią Agencji i podpisane przez osobę przyjmującą ten *Wniosek*. W przypadku natomiast *Wniosek*ów złożonych przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe), za dzień złożenia *Wniosku* uznaje się dzień, w którym nadano tę przesyłkę.

Ustalając kolejność przysługiwania pomocy, Agencja uwzględnia wszystkie *Wnioski o przyznanie pomocy* złożone (nadane) w terminie naboru:

- osobiście albo przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji albo za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, oraz
- przesyłką rejestrowaną, nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, które wpłynęły do oddziału regionalnego Agencji do 30-go dnia od dnia upływu terminu składania *Wniosek*ów o przyznanie pomocy.

Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana na podstawie danych zawartych we *Wniosku o przyznanie pomocy* oraz w biznesplanie i dokumencie tożsamości (kopia), złożonych wraz z tym *Wnioskiem*.

Jeżeli *Wniosek* o przyznanie pomocy lub dołączone do niego dokumenty nie zawierają danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium, nie przyznaje się punktów za to kryterium. Jeżeli natomiast dane zawarte we *Wniosku* o przyznanie pomocy i dokumentach dołączonych do tego *Wniosku* są rozbieżne, punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w tych dokumentach.

Kryteria ustalania kolejności przysługiwania pomocy

O kolejności przysługiwania pomocy decyduje, określona z dokładnością do trzech miejsc po przecinku, suma uzyskanych punktów przyznawanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP), jest:
 - a) równa co najmniej 60 – przyznaje się 5 punktów,
 - b) nie niższa niż 5 i niższa niż 60 – przyznaje się tyle punktów ile stanowi iloraz:

- sumy liczby 35 oraz iloczynu liczby 4 i liczby zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na DJP, oraz
- liczby 55;

- 2) udział kosztów kwalifikowalnych inwestycji objętych operacją, polegających na dostosowaniu gospodarstwa do wymagań określonych w programie działań wprowadzonym dla danego OSN dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych wyprodukowanych w gospodarstwie lub pasz soczystych:
 - a) powyżej 75% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 5 punktów;
 - b) powyżej 60% do 75% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 4 punkty;
 - c) powyżej 50% do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 3 punkty;
 - d) powyżej 40% do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 2 punkty;
 - e) od 25% do 40% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 1 punkt;
- 3) w dniu złożenia *Wniosku* o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy będący osobą fizyczną ma nie więcej niż 40 lat – przyznaje się 2 punkty.

Agencja nie przyznaje pomocy, jeżeli przyznano **mniej niż 3 punkty** na podstawie kryteriów wyboru.

W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wyższa liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w przeliczeniu na DJP na 1 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami.

W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów i dotyczących gospodarstw o takiej samej liczbie zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w przeliczeniu na DJP na 1 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, pomoc przysługuje temu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, którego gospodarstwo ma większy udział gruntów położonych na OSN.

Kiedy zostanie ogłoszona lista informująca o kolejności przysługiwania pomocy?

Prezes Agencji, nie później niż w terminie 50 dni od dnia upływu terminu składania *Wniosek*ów o przyznanie pomocy, podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy w województwie mazowieckim i łącznie w pozostałych województwach.

Informacja ta aktualizowana będzie nie rzadziej niż co 20 dni.

Aktualizacja pierwotnie ustalonej kolejności następuje, gdy:

- w wyniku negatywnej oceny *Wniosku* następuje odmowa przyznania pomocy,
- dane zawarte we *Wniosku o przyznanie pomocy*, mające wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy, ulegną zmianie, przy czym z nowych danych wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności, niż pierwotnie ustalona. Agencja nie przyzna pomocy jeśli w wyniku takiej zmiany przyznane zostaną mniej niż 3 pkt.

Jak przebiega proces weryfikacji Wnioseków o przyznanie pomocy?

W pierwszej kolejności *Wnioski o przyznanie pomocy* podlegają - zgodnie z obowiązującymi procedurami – weryfikacji wstępnej, w trakcie której sprawdzane jest:

- niepodleganie wykluczeniu z możliwości otrzymania pomocy,
- terminowość i sposób złożenia *Wniosku*,

- przestrzeganie zasady dotyczącej możliwości złożenia w ramach jednego naboru *Wniosków* o przyznanie pomocy tylko jednego *Wniosku o przyznanie pomocy* dotyczącego danego gospodarstwa,
- wypełnienie pozycji *Wniosku Numer identyfikacyjny* oraz załączenie wymienionego w części *Wniosku* dotyczącej załączników *Wniosku o wpis do ewidencji producentów*, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji *Wniosków* o przyznanie płatności, jeżeli podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, jego małżonkowi, współposiadaczowi gospodarstwa lub spółce cywilnej, której jest współnikiem, nie został nadany numer identyfikacyjny – kopia, a w przypadku składania *Wniosku* o wpis tego podmiotu do tej ewidencji łącznie z *Wnioskiem* o przyznanie pomocy – oryginału tego *Wniosku*.

W sytuacji, gdy w wyniku weryfikacji wstępnej zostanie stwierdzone, że *Wniosek* nie został złożony w terminie i w sposób określony w rozporządzeniu oraz zawiera braki w zakresie numeru identyfikacyjnego, Agencja pozostawia *Wniosek* bez rozpatrzenia, z wyjątkiem sytuacji, gdy ww. numer identyfikacyjny, o którym mowa w *przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji Wniosków o przyznanie płatności*, można ustalić w tej ewidencji.

UWAGA: Informacja w zakresie numeru identyfikacyjnego oraz załączenie wniosku o wpis do ewidencji producentów nie podlegają uzupełnieniu;

Za nieterminowe złożenie *Wniosku* uznaje się również nadanie *Wniosku* przesyłką rejestrowaną, nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, który wpłynął do ARiMR po upływie 30 dni od dnia upływu terminu składania *Wniosków*.

W przypadku, gdy we *Wniosku o przyznanie pomocy* nie wskazano adresu Wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, *Wniosek* pozostawia się bez rozpatrzenia.

Wnioski, które pozytywnie przeszły ocenę powyżej wskazanych aspektów, podlegają dalszej ocenie, która polega na weryfikacji kryteriów wyboru operacji, pozwalającej na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy.

Na tym etapie Wnioskodawca nie jest również wzywany do składania wyjaśnień, uzupełnień, czy też dokonywania poprawy danych wpływających na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy.

W przypadku, gdy *Wniosek*, w wyniku weryfikacji kryteriów wyboru operacji, uzyskałby mniej niż 3 punkty Agencja, po opublikowaniu listy rankingowej, odmówi Wnioskodawcy przyznania pomocy.

Natomiast *Wnioski*, które uzyskają powyżej 3 pkt. podlegać będą:

- ocenie kompletności i poprawności *Wniosku*, oraz zgodności z zasadami dotyczącymi przyznawania pomocy w ramach operacji *typu Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN*, weryfikacji krzyżowej, weryfikacji limitu pomocy i ewentualnej wnioskowanej kwoty zaliczki, oraz
- ocenie technicznej i ekonomicznej oraz ocenie kosztorysowej robót budowlanych,
- ewentualnej wizycie w miejscu realizacji operacji.

Agencja rozpatruje *Wniosek* o przyznanie pomocy w terminie 3 miesięcy od dnia podania przez Prezesa Agencji do publicznej wiadomości informacji o kolejności przysługiwania pomocy w województwie mazowieckim i łącznie w pozostałych województwach.

Jeżeli *Wniosek* nie spełnia wymagań będących przedmiotem oceny na tym etapie jego weryfikacji, Agencja wzywa Wnioskodawcę, w formie pisemnej, **do usunięcia braków** w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie usunie w terminie 14 dni **wszystkich braków** wskazanych przez Agencję, Agencja nie przyznaje pomocy.

Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy usunął w wymaganym terminie wszystkie braki wskazane przez Agencję, jednak występuje konieczność złożenia **wyjaśnień**, Agencja wzywa Wnioskodawcę w formie pisemnej do ich złożenia.

UWAGA: Wnioskodawcy nie przysługuje możliwość przedłużenia terminu na dokonanie określonej czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy.

Wezwanie przez Agencję Wnioskodawcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania *Wniosku* do czasu wykonania przez Wnioskodawcę tych czynności.

Złożony *Wniosek* nie może być zmieniany przez Wnioskodawcę w zakresie zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

Jeżeli w trakcie rozpatrywania *Wniosku o przyznanie pomocy* niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu, lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości, co do możliwości przyznania pomocy, termin rozpatrywania *Wniosku* wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania wyjaśnień lub opinii, o czym Agencja informuje na piśmie Wnioskodawcę.

W razie uchybienia terminu wykonania przez Wnioskodawcę określonych czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy Agencja, na prośbę Wnioskodawcy, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli Wnioskodawca:

- wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia,
- jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin,
- uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

Przywrócenie terminu do złożenia prośby o przywrócenie terminu jest niedopuszczalne.

W razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub spółką osobową w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa tego podmiotu w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, następcą prawnym tego podmiotu albo nabywcą gospodarstwa lub jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu. W takim przypadku Agencja pozostawia *Wniosek* bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia ww. zdarzenia.

Podpisanie umowy o przyznaniu pomocy

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia *Wniosku o przyznanie pomocy* Agencja wyznacza niezwłocznie Wnioskodawcy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Wraz z pismem zapraszającym na podpisanie umowy Agencja wysła jej projekt do zapoznania się.

Uwaga: Przed podpisaniem umowy o przyznaniu pomocy Wnioskodawca powinien zapoznać się z jej treścią, w tym szczególnie z zapisami dotyczącymi zobowiązań, jakie ciążą będą na nim po zakończeniu inwestycji i jej rozliczeniu. Powinien mieć pewność, iż będzie w stanie wywiązać się z tych zobowiązań.

Umowa jest zawierana na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej administrowanej przez Agencję. Umowa określa m.in.:

- oznaczenie jej przedmiotu i stron;
- warunki, termin i miejsce realizacji operacji;
- cel operacji oraz wskaźniki jego osiągnięcia;
- wysokość pomocy;
- warunki i terminy wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy;

- zobowiązanie do poddania się kontroli prowadzonej przez podmioty uprawnione do przeprowadzenia kontroli;
- warunki rozwiązania umowy;
- warunki i sposób zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku gdy pomoc jest nienależna;

a także zobowiązania Beneficjenta do:

- zapewnienia trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320);
- osiągnięcia wskaźników realizacji celu operacji do dnia złożenia *wniosku* o płatność końcową;
- niefinansowania kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych;
- zachowania konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców poszczególnych zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji – w przypadku gdy wartość danego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji przekracza 20 tys. złotych netto;
- przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą;
- informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy;
- zrealizowania operacji i złożenia *wniosku* o płatność końcową w określonym terminie;
- utrzymania co najmniej takiej liczby zwierząt, w przeliczeniu na DJP, która miała wpływ na liczbę przyznaných punktów;
- uwzględniania wszystkich transakcji związanych z operacją w oddzielnym systemie rachunkowości albo w ramach odpowiedniego kodu rachunkowego;
- zrealizowania inwestycji dotyczącej warunków przechowywania pasz soczystych w terminie 24 miesiące od dnia rozpoczęcia przez młodego rolnika prowadzenia gospodarstwa jako kierujący w przypadku operacji, która nie obejmuje wyłącznie takiej inwestycji.

Zabezpieczeniem należytego wykonania przez Beneficjenta zobowiązań określonych w umowie jest kwesel niepełny (in blanco) wraz z deklaracją kweslową sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję. Kwesel wraz z deklaracją kweslową podpisany jest przez Beneficjenta w obecności upoważnionego pracownika Agencji, a następnie składany w oddziale regionalnym Agencji w dniu zawarcia umowy.

Zawarta umowa może zostać zmieniona na wniosek każdej ze stron. Zmiana warunków umowy wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Zmiany w umowie nie mogą spowodować jednak m.in.:

- zwiększenia określonej w umowie kwoty pomocy,
- zmiany celu operacji,
- zmiany zobowiązania o niefinansowaniu kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych przyzanych w związku z realizacją tej operacji.

Realizacja operacji

Z chwilą podpisania umowy Wnioskodawca staje się Beneficjentem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 i może rozpocząć realizację operacji, zgodnie z przyjętym w niej zakresem rzeczowym i finansowym.

W przypadku zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, gdy wartość danego zadania przekracza 20 tys. zł netto, przed jego realizacją należy przeprowadzić powstępowanie ofertowe zgodnie z zapisami

umowy o przyznaniu pomocy oraz zgodnie z wytycznymi dotyczącymi stosowania zasad konkurencyjności, które określają tryb składania dokumentów z postępowania ofertowych, m.in. zapytań ofertowych i wybranych ofert.

Realizacja operacji lub jej etapu obejmuje również m.in.:

- wykonanie zakresu rzeczowego zgodnie z *Zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji* stanowiącym Załącznik nr 1 do umowy,
- udokumentowanie wykonania robót, dostaw lub usług w zakresie rzeczowym i finansowym,
- osiągnięcie zakładanego celu operacji nie później niż do dnia złożenia *wniosku* o płatność końcową.

Koszty kwalifikowalne podlegają refundacji w wysokości określonej w umowie, jeżeli zostały poniesione:

- a) od dnia, w którym została zawarta umowa, jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów ogólnych – od dnia 1 stycznia 2014 r.,
- b) w wyniku wyboru przez Beneficjenta wykonawców poszczególnych zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji dokonanej z zachowaniem konkurencyjnego trybu ich wyboru określonego w umowie,
- c) w formie rozliczenia bezgotówkowego.

Co należy zrobić po zakończeniu realizacji operacji?

Po zakończeniu realizacji całości operacji, w celu otrzymania przysługującej refundacji kosztów kwalifikowalnych, Beneficjent składa *Wniosek o płatność* osobiście lub przez upoważnioną osobę bezpośrednio w oddziale regionalnym ARiMR właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji.

Wzór *Wniosku o płatność* można znaleźć na stronie internetowej administrowanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa www.arimr.gov.pl. Można go będzie również pobrać w oddziale regionalnym ARiMR.

Wniosek o płatność w wersji papierowej, wypełniony zgodnie z *Instrukcją do wniosku o płatność*, wraz z wymaganymi załącznikami (w tym dokumentami potwierdzającymi poniesione wydatki) należy złożyć w terminie określonym w umowie. Załączniki te wymienione są w formularzu *Wniosku o płatność*, ich wykaz stanowi również załącznik do umowy.

Wraz z *Wnioskiem o płatność* należy złożyć wszystkie niezbędne opinie, zaświadczenia, uzgodnienia, pozwolenia lub inne decyzje związane z realizacją operacji, o ile wymagają tego obowiązujące przepisy prawa oraz postanowienia umowy.

Do dnia złożenia *Wniosku o płatność* wszystkie maszyny, urządzenia, infrastruktura, wyposażenie zakupione w ramach operacji powinny być zamontowane, uruchomione i sprawne, obiekty budowlane – odebrane i dopuszczone do użytkowania, jeśli wymagają tego przepisy obowiązującego prawa.

Wszystkie dokumenty sporządzone w języku obcym powinny być przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego.

Agencja rozpatruje *Wniosek o płatność* w terminie 3 miesiące i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu *Wniosku o płatność*.

Wezwanie przez Agencję Beneficjenta do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie o wypłatę pomocy wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania *Wniosku* do czasu wykonania przez niego tych czynności. Jeżeli w trakcie rozpatrywania *Wniosku* niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu, lub zająd nowe okoliczności budzące wątpliwości, co do możliwości wypłaty pomocy, termin rozpatrywania *Wniosku* wydłuża się również o czas niezbędny do uzyskania wyjaśnień lub opinii, o czym Agencja informuje na piśmie Beneficjenta.

Jeżeli *Wniosek* nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów, lub *Wniosek* albo dokumenty nie spełniają innych wymagań, Agencja wzywa Beneficjenta

ta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli Beneficjent, pomimo wezwania, nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie Beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli Beneficjent, pomimo ponownego wezwania, nie usunął braków, Agencja rozpatruje *Wniosek* w zakresie, w jakim został wypełniony oraz na podstawie dołączonych i poprawnie sporządzonych dokumentów.

Na uzasadnioną prośbę Beneficjenta Agencja może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez niego określonych czynności w toku postępowania w sprawie o wypłatę pomocy, przy czym przedłużenie terminów wykonania przez Beneficjenta określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 30 dni.

Tryb wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy określa umowa, z tym, że są one wypłacane na *Wniosek o płatność*, jeżeli Beneficjent:

- 1) zrealizował operację, w tym poniósł związane z nią koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie oraz określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją;
- 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie;
- 3) udokumentował zrealizowanie operacji etapu, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych.

Jeśli Beneficjent nie spełnił któregokolwiek z ww. warunków, pomoc może być wypłacona w części dotyczącej operacji, które zostały zrealizowane zgodnie z tymi warunkami oraz jeżeli cel operacji został osiągnięty.

Jakie są obowiązki Beneficjenta po uzyskaniu refundacji?

Przez okres 5 lat od dnia płatności Beneficjent jest zobowiązany m.in. do:

- zachowania celu operacji, w tym wskaźnika jego osiągnięcia;
- prowadzenia działalności rolniczej związanej z przyznaną pomocą;
- informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy;
- umożliwienia przeprowadzania przez upoważnione podmioty audytów i kontroli;
- przestrzegania ograniczeń w zakresie:
 - o przenoszenia prawa własności lub posiadania rzeczy nabytych w ramach realizacji operacji lub sposobu ich wykorzystywania,
 - o sposobu lub miejsca prowadzenia działalności związanej z przyznaną pomocą;
- utrzymania deklarowanej wielkości i sposobu prowadzenia produkcji rolnej mających wpływ na przyznanie pomocy, w związku z przyznaną liczbą punktów decydujących o kolejności przysługiwania pomocy.

GDZIE MOŻNA UZYSKAĆ DODATKOWE INFORMACJE?

- w oddziałach regionalnych ARiMR
- pod bezpłatnym numerem infolinii – **800 38 00 84**
- na stronach internetowych (www.arimr.gov.pl) oraz MRiRW (www.minrol.gov.pl)